

Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

CVIČENÍ PRO ZDRAVÍ

*Podpora fyzického zdraví pro osoby
s mentálním znevýhodněním*

- © Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, Ústav ošetrovatelství, porodní asistence a neodkladné péče, 2022
- © Mgr. Lenka Šedová, Ph.D.; Mgr. Jitka Doležalová, Ph.D.;
Mgr. Jan Neugebauer, Ph.D, MBA (eds)
- © Foto: Mgr. Jan Neugebauer, Ph.D., MBA; Petr Běhal

Uvedený materiál byl realizován za finanční podpory Ministerstva zdravotnictví ČR v rámci projektu 2022/CAU/PVP/195 - Podpora fyzického zdraví pro osoby s mentálním znevýhodněním

Ahoj,

do ruky se Ti dostala brožura s návodem, jak si udržet fyzické zdraví. Určitě víš, že jedním ze základních kamenů je fyzické cvičení. Intenzita a náročnost fyzického cvičení ovlivňuje naši obratnost, srdeční soustavu i psychiku. To jsou základní benefity fyzické aktivity, existují ovšem i další.

Jestli chceš vědět, jak na to, můžeš využít základní cvičení, popsané v této brožuře.

Základní cviky Ti mohou pomoci ve zlepšení pohyblivosti, fyzické kondici i koordinaci těla. Náročnost i četnost opakování je na Tobě. Měj na paměti, že pro udržení pohyblivosti stačí, když cviky z této brožurky zacvičíš alespoň jednou denně (ráno nebo večer). Každý cvik je opatřen fotografií a popiskem, jak ho správně provést.

Osobně Ti doporučujeme vyhradit si na cvičení vhodný čas, sledovat případné bolesti a omezení.

V případě potřeby kontaktuj níže uvedené odborníky z Centra prevence civilizačních chorob.

Mgr. Lenka Šedová, Ph.D.,
ředitelka centra a řešitelka projektu

Mgr. Jan Neugebauer, Ph.D., MBA
pohybový poradce

Dřepy

Obrázek 1 a 2

Dřepy jsou jedním z nejlepších funkčních cviků na posílení dolních partií. Jejich správným provedením procvičíte nejen nohy a hýždě, ale i břicho, záda či střed těla. Správné provedení spočívá ve výchozí poloze, vzpřímený stoj, nohy rozkročené na šířku beder, ramena tlačíme vzad a máme stažené břicho (**obr. 1**). Při provedení pokrčujeme kolena a zadek tlačíme dozadu (jako bychom si sedali na židli). Záda udržujeme rovná (**obr. 2**) a při vzpřimování tlačíme na paty. Doporučuje se opakovat tento cvik 10–20×.

Obr. 1

Obr. 2

Výpady

Obrázek 3 a 4

Výpady jsou skvělým cvikem pro budování svalové hmoty i redukci váhy. Jejich správním provedením procvičujeme nejen nohy a hýždě, ale také břicho a střed těla. Správná technika spočívá ve výchozí poloze (**obr. 3**) – špičky jsou vždy v linii kolen a držíme vždy rovná záda. Při provedení je nutné dbát na správné postavení kolen. Zadním kolenem se snažíme dotknout země a koleno přední nohy by mělo svírat pravý úhel a nemělo by přesahovat přes špičku. Váhu držíme na zadní noze (**obr. 4**). Doporučuje se opakovat tento cvik 10–20× na každou nohu.

Obr. 3

Obr. 4

Protažení dolních končetin

Obrázek 5 a 6

Nikdy nezapomínejme na důkladný strečink posilovaných částí, v tomto případě zadní části stehen, které protahujeme vleže za použití expandéru, ručníku nebo jiné pomůcky (**obr. 5**), a celé spodní části, ve které přitahujeme dolní končetinu v natažení k horní části těla (**obr. 6**). V této poloze je důležité, abychom měli napnuté dolní končetiny v kolenou.

Obr. 5

Obr. 6

Kliky

Obrázek 7 a 8

Kliky jsou opět velkým pomocníkem při budování svalů i redukci váhy. Jejich správným provedením procvičujeme nejen hrudník a ramenní pletenec, ale také břicho, záda, svaly rukou i nohou. U kliku je vždy důležité, abychom drželi záda v rovné poloze, stejně jako hlavu v prodloužení těla. Výchozí poloha jsou natažené ruce v loktech (**obr. 7**) a cvik provedeme pokrčením rukou v loktech, při stále rovných zádech a vzedmutém hrudníku (**obr. 8**). Doporučuje se opakovat tento cvik 10–20×.

Obr. 7

Obr. 8

Tlaky se závažím

Obrázek 9 a 10

Tento cvik je nenáročný, avšak velmi účinný pro budování svalové hmoty i redukci váhy. Výchozí poloha je na zádech s pokrčenými nebo nataženými dolními končetinami. Závaží držíme tlakem dlaněmi proti sobě na hrudníku (**obr. 9**). Provedení spočívá v propnutí obou loktů nad hrudníkem a udržování závaží mezi dlaněmi (**obr. 10**). Doporučuje se opakovat tento cvik podle hmotnosti závaží 15–20×.

Obr. 9

Obr. 10

Pronace

Obrázek 11 a 12

Tento cvik je nenáročný, avšak velmi účinný pro budování svalové hmoty a zpevnění svalů zad. Výchozí poloha je na břiše, nohy máme natažené, ruce vzpažené nebo s pokrčenými lokty. Smyslem je zvednout hrudník, ruce i nohy nad podložku (**obr. 11**). Můžeme zde využít i možnost zvedání protilehlých končetin, např. pravá ruka a levá noha apod. (**obr. 12**). Doporučuje se opakovat tento cvik 10–20×.

Obr. 11

Obr. 12

Protažení zad

Obrázek 13 a 14

Protažení zad je důležitou součástí každého cvičení. V našem případě je výchozí poloha na zádech s pokrčenýma nohama a rozpaženýma horními končetinami s dlaněmi otočenými k zemi (**obr. 13**). Cvik spočívá v rotaci pokrčených dolních končetin na jednu stranu a hlava se poté otáčí na stranu opačnou, lopatky musí při cviku zůstat na zemi (**obr. 14**).

Obr. 13

Obr. 14

Russian twist (ruské otočky)

Obrázek 15 a 16

Tento cvik je vhodný pro komplexní posílení břišních svalů, ale také i středu těla. Ve výchozí poloze je potřeba mít rovná záda ve sklonu asi 45 stupňů k podlaze. Nohy mohou být zvednuté, ale nemusí (**obr. 15**). Celý cvik poté spočívá v rotaci horní části těla na jednu i druhou stranu (**obr. 16**). Doporučuje se opakovat cvik 15–20× na každou stranu.

Obr. 15

Obr. 16

Zkracovačky

Obrázek 17 a 18

Tento cvik je vhodný pro posílení břišních svalů. Výchozí poloha je na zádech s pokrčenými dolními končetinami, ruce mohou být za hlavou nebo na hrudníku (**obr. 17**). Cvik se provádí zvedáním hlavy, ramen a lopatek ze země kulatým pohybem a stejně se poté vracíme do výchozí pozice zpět (**obr. 18**). Doporučuje se opakovat tento cvik 15–20×.

Obr. 17

Obr. 18

Protažení břišních svalů a zad

Obrázek 19 a 20

Toto protažení je skvělé na svaly břicha a zad. Výchozí polohou je leh na břiše, ve kterém se dle pohodlí cvičence zvedáme na lokty nebo dlaně s nataženými horními končetinami (**obr. 19**). Dále – pokud to zdravotní stav dovolí – přesouváme horní část těla na dolní končetiny, zase dle svého pohodlí (**obr. 20**).

Obr. 19

Obr. 20

Posílení ramenních svalů I

Obrázek 21 a 22

Tento cvik slouží ke zpevnění ramenních svalů a prevenci poškození. Výchozí poloha je ve stoje se zdviženými lokty do úrovně ramen ([obr. 21](#)). Samotný cvik spočívá v rotaci ramenních kloubů a pohybem závaží vpřed tak, abychom nehýbali lokty ([obr. 22](#)).

Obr. 21

Obr. 22

Posílení ramenních svalů II

Obrázek 23 a 24

Tento cvik také slouží ke zpevnění ramenních svalů a prevenci poškození. Výchozí poloha je ve stoje s rukama opřeny o břicho a pokrčeny v loktech do cca 90 stupňů (**obr. 23**). Samotný cvik spočívá v rotaci do stran tak, abychom nehýbali lokty (**obr. 24**).

Obr. 23

Obr. 24

Cvičení pro zdraví

Podpora fyzického zdraví pro osoby s mentálním znevýhodněním

Editoři:

Lenka Šedová, Jitka Doležalová, Jan Neugebauer